



Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Rätts- och förvaltningsjournalistik 1JO104

Kompendium

Journalistiska texter med fördjupningfrågor





Innehållsförteckning

Polisanmälningar, sid 3

Åtal, sid 6

Rättegångar, sid 9

Domar i rättsfall, sid 14

Domar i förvaltningsmål, sid 19

Att granska rättsväsendet, sid 26

*Respektera upphovsrätten och använd detta material endast för dina studier.
Det är till exempel inte tillåtet att publicera materialet någonstans.*



Polisanmälningar

Tjuvar slog till under match – MFF-spelare bestulna

Kvällsmatch på Malmö IP.

Då slog inbrottstjuvar till mot omklädningsrummet - och kom över MFF-spelares mobiltelefoner.

– De tog sig in genom att slå sönder en ruta, säger Evelina Olsson vid polisen.

Malmö FF gjorde något så ovanligt som att spela två matcher under lördagen. Dels i svenska cupen mot Syrianska, dels en träningsmatch mot Jönköping Södra.

Det var i samband med den andra av de två matcherna som inbrottstjuvar passade på att ta sig in i Malmö FF:s låsta omklädningsrum.

– Inbrottstjuvarna har bland annat kommit över mobiltelefoner. Om de kommit över något mer vet vi inte ännu eftersom anmälan ska kompletteras, säger Evelina Olsson vid polisen.

Enligt polisen var omklädningsrummet bevakat - men inbrottstjuvarna tog sig in genom att slå sönder en ruta på baksidan. Därefter bröt de även upp en dörr.

– Nästa gång vi spelar där kommer jag att ha folk i omklädningsrummet hela tiden, säger MFF:s säkerhetschef Peter Narbe till [Sydsvenskan](#).

Inbrottet är det andra på kort tid på Malmö IP. För en dryg vecka sedan slog inbrottstjuvar till mot anläggningen i samband med en träningsmatch mellan FC Rosengård och Nordsjälland.

Då var det spelare i den danska klubben som drabbades - och även den gången försvann mobiltelefoner.

– Hade vi vetat att det var inbrott en vecka tidigare, hade det kanske påverkat hur vi haft bevakning nu, säger Peter Narbe.

Enligt polisen finns det inga vittnen till inbrottet, trots att det rörde sig en del folk på Malmö IP i samband med matchen.

Det är okänt om tjuvarna eventuellt kan ha fastnat på någon form av kameraövervakning.

– Det framgår inget om några kameror i polisanmälan, säger Evelina Olsson. Händelsen är initialt rubricerad som stöld. Värdet på stöldgodset är än så länge okänt.

Expressen 16 februari 2020



Kvinna lurad på 350 000 kronor av bitcoin-bedragare

En kvinna i 70-årsåldern från Jämtlands län har enligt en polisanmälan lurats på 350 000 kronor av ett företag som fått henne att investera i så kallade bitcoins.

Bitcoin är en sorts virtuella pengar som förs över digitalt, utan mellanhänder som banker eller kortföretag.

Enligt kvinnan hade företaget kontakt med henne via e-post och telefon i cirka ett halvår och lurade henne att investera. Polisen rubricerar det hela som bedrägeri.

P4 Jämtland 24 mars 2020

Hotade och slangade boende

KUNGSULT. En polispatrull larmades vid elvatiden på torsdagen till en adress i Kungshult. En person där hade dödshotat en boende och tagit bensin från hans bil genom att slanga den.

Den boende, en man i 55-årsåldern, berättade för poliserna att han sett en yngre man stjäla bensinen när han gick ut på gårdsplanen. Den misstänkte är en 34-åring som bor på en co-adress i Röstånga. Brottet rubriceras som stöld och olaga hot. 34-åringen gjorde en polisanmälan om att han blivit slagen av den boende. Poliserna på platsen kunde dock inte se några synliga skador på honom.

Skånska Dagbladet 21 mars 2020

Regionen polisanmäler misstänkt dataintrång

Region Kalmar län har gjort en polisanmälan angående dataintrång i ett av regionens patientjournalssystem.

Anmälan är gjord mot en anställd som regionen misstänker har loggat in i en journal till en patient som medarbetaren saknar vårdrelation till.

Intrånget upptäcktes vid en kontroll för att hitta eventuella avvikelser, detta meddelade regionen i ett pressmeddelande under tisdagen.

P4 Kalmar 18 februari 2020

Fördjupningsfrågor, polisanmälningar

1. Vem som helst kan polisanmäla vem som helst för vad som helst, därför är det viktigt att inte rapportera om anmälningar som om det är något som verkligen har hänt. Vad kan du hitta i ovanstående texter som är problematiskt när det gäller detta?
2. Fundera en stund på hur en som reporter skulle kunna ha tagit någon eller några av de här publiceringarna vidare? Vad skulle kunna fås



fram med hjälp av allmänna handlingar? Vem skulle kunna intervjuas?

3. Kan du/kan du inte se några etiska dilemman med ovanstående material? Motivera ditt svar!

Åtal

Sotare åtalas för husbrand – två katter dog

Efter en sotning av en skorsten i en villa i Överum i november började golvet brinna och två katter dog. Nu åtalas sotaren för att av slarv ha orsakat branden.

Sotaren skulle tömma en kamininsats på aska och la askan i en murarhink i plast som han enligt åtalet lämnade kvar efter sotningen. Plasthinken smälte av värmen från glöden och värmeutvecklingen gjorde att trägolvet den stod på började brinna.

Två katter dog

Räddningstjänsten larmades till platsen av ett vittne som såg rök välla ut ur huset och skorstenen. Ingen människa skadades, men två katter omkom och branden innebar stora materiella skador på golv och golvbjälklag.

Nu åtalas sotaren för allmänfarlig vårdslöshet, och fastighetsägaren vill ha ett skadestånd på 10 000 kronor plus 1500 kronor, som var den självrisk hon fick betala för sina försäkringar.

Förnekar ansvar

Sotaren själv förnekar brott, och menar att han inte är ansvarig för branden.

Enligt hans minnesbild har han ställt plasthinken på ett gnistskydd av marmor framför eldstaden, och utgått från att ägaren till huset skulle bära ut hinken med den heta askan efter att han gått.

Saken ska nu prövas i tingsrätten.

SVT Nyheter Småland 9 januari 2020

Fem personer åtalas i enorm narkotikahärva på Darknet

Under onsdagsförmiddagen väcktes åtal mot fem personer i målet om synnerligen grovt narkotikabrott och penningtvätt kopplat till en narkotikahandelsplats på Darknet.

SVT Nyheter har tidigare berättat att en av de största knarkhärvorna någonsin i Sveriges historia är på väg att klaras upp.



Det handlar om en 26-årig man, från Lund, som misstänks för att ha administrerat en marknadsplats för illegala droger på Darknet, en krypterad del av internet.

– De huvudsakliga brottsrubriceringarna är grovt och synnerligen grovt narkotikabrott samt grovt penningtvättsbrott. Perioden sträcker sig från 2013 till 2018, då den huvudmisstänkte häktades, säger Annika Wennerström, kammaråklagare, under onsdagens presskonferens i samband med att åtalet väcktes.

Hon säger också att under de fem åren som sajten var aktiv har den omsatt 49 319 Bitcoin, det motsvarar 377 miljoner kronor i dagens kurs.

Med 26-åringen står ytterligare fyra personer i hans bekantskapskrets misstänkta för penningtvätt.

Omfattande utredningsarbete

– Spårningen är en central del av bevisningen, säger Annika Wennerström, kammaråklagare och lämnar över till kammaråklagare Tove Kullberg.

– Åtalet är resultatet av ett framgångsrikt internationellt samarbete, 79 förfrågningar om rättslig hjälp skickades till 25 länder och den bevisning som finns är i huvudsak digital. Det rör sig om en komplex it-brottsutredning, säger Tove Kullberg.

”Ett avancerat brottsupplägg”

Även Björn Eriksson, kriminalinspektör vid polisens nationella operativa avdelning, NOA, betonar hur tekniskt omfattande arbetet varit.

– Det har varit en komplex och teknisk avancerad utredning som pågått under längre tid och som också visat ett avancerat brottsupplägg, säger han på presskonferensen.

Polisens utredning visar omkring 17000 köpare och 600 säljare, men i och med att sajten var skriven på svenska var i stort sett alla köpare var svenskar. Den visar även att det endast varit en administratör för sajten, den nu åtalade 26-åringen.

– Det finns sedan tidigare utredningar och domar mot säljare på Flugsvamp 2.0, nu har man fokuserat på administratören. Han har skött driften, haft servarna, löst dispyter mellan säljare och köpare, berättar han.

Sajten startades 2015

Det är den ökända drogsajten Flugsvamp 2.0 som varit platsen där hundratals miljoner kronor ska ha bytt ägare. Sajten lanserades 2015 på Darknet, där både säljare och köpare kunnat registrera sig anonymt och handla med kryptovalutan bitcoin.

Drogerna ska sedan ha skickats från Sverige med posten, för att undvika att fastna i tullen.

Först hösten 2018 släcktes sajten av polisen i samband med att administratören – en 26-årig man från Lund – häktades. Då ska sajten, enligt polisen, ha innehaft cirka 90 procent av den svenska drogmarknaden på Darknet.



– Det har varit ett tidskrävande arbete och vi har inte kunnat säkerställa att vi har den fullständiga bilden av infrastrukturen.

Internationell utredning

Det var för att kryptovalutan bitcoin användes som betalning i affärerna som polisen kom mannen på spåren.

I det internationella samarbetet har exempelvis flera servrar beslagtagits, i bland annat Tyskland och Kanada.

– Det handlar om framför allt digitala bevis, bland annat ett antal databaser där man har kunnat identifiera tusentals personer. Vi kan konstatera att Darknet inte är en riskfri plats, vi kommer att fortsätta arbeta hårt för att dessa brott ska klaras upp, säger Björn Eriksson.

SVT Nyheter 12 februari 2020

Polisen försökte hämta en sköldpadda – attackerades

Polis och djurskyddshandläggare skulle omhänderta en sköldpadda som uppgavs ha blivit illa behandlad.

Då gick ägarna till attack – och nu åtalas de för hot och försök till våld mot tjänsteman.

– Det var en mycket jobbig dag, säger den misstänkta kvinnan i förhör, enligt VF.

Under hösten 2018 dök en djurskyddshandläggare och två poliser upp hos ett par i Värmland. De var där för att omhänderta en sköldpadda som anmälts vanvårdad till länsstyrelsen, uppger Värmlands Folkblad. Bråk utbröt när djuret skulle omhändertas.

– Paret var mycket ovilligt att lämna ifrån sig sköldpaddan, säger en av poliserna i förhör, enligt VF.

Djurskyddshandläggaren berättade för paret att den 26-åriga sköldpaddan behövde avlivas på grund av att den vanvårdats. Dessutom bodde den långt ifrån sin naturliga miljö och var en invasiv art, vilket innebär att den inte får eller kan säljas vidare inom Sverige.

Det gjorde den misstänkte mannen väldigt arg, uppger tidningen. Han försökte bland annat slå handläggaren.

Samtidigt tog kvinnan sköldpaddan under armen, tryckte sig förbi poliserna och satte den på vardagsrumsbordet. Då började den gå och trillade över kanten.

– Därefter rusade hon mot mig i full fart. Jag stoppade henne med utsträckta armar, säger polisen i förhör, skriver Värmlands Folkblad.

Kvinnan ramlade över sin make och polisen förklarade att de hade fått nog. Därefter överlämnades sköldpaddan till djurskyddshandläggaren, varpå kvinnan ska ha gjort ett nytt utspel mot polisen och klöst med naglarna.

Polisen använde då pepparsprej för att försvara sig och sällskapet gick ut.

Men mannen hade inte fått nog: Han sprang efter och var fortsatt förbannad, skriver VF.



Trots hoten avlivades sköldpaddan på grund av att den var i väldigt dåligt skick och hade ett deformerat skal.

Kort efter händelsen hämtades kvinnan och mannen in till förhör och båda två nekade till brott. Mannen menade att vanvårdandet bara var ett påhitt från länsstyrelsen.

Nu står paret åtalade för hot och försök till våld mot tjänsteman.

Expressen 12 mars 2020

52-åring åtalad för mord

På torsdagen åtalades en 52-årig man för mord och brott mot griftefriden.

Brottet ska ha skett under midsommarhelgen förra året i mannens lägenhet i Alingsås.

– Det här är en person som har gått runt och sagt att han vill döda någon. Han har förmodligen varit irriterad på kvinnan efter att han fick ett tillslag under midsommarafton, säger Maria Thorell.

Kvinnan hittades mördad och styckad i mannens lägenhet.

Den åtalade nekar till brott.

P4 Göteborg 6 februari 2020

Fördjupningsfrågor, åtal

1. Åklagaren väcker åtal när hen tror att det kan bli en fällande dom. Ett åtal kan betraktas som en partsinlaga, och det är åklagarens uppgift att bevisa att det hen påstår i åtalet är sant. Hur tycker du att detta framgår/inte framgår i ovanstående material? Finns det någonstans där det aktuella mediet agerar domstol och slår fast att något har hänt – innan domstolen har gjort det?
2. Vilka konsekvenser kan det få om en tidning uttrycker sig på ett sätt som att det som står i ett åtal verkligen har hänt?
3. Fundera en stund på hur en som reporter skulle kunna ha tagit någon eller några av de här publiceringarna vidare? När åtal väcks blir ju förundersökningen offentlig. Vad skulle kunna fås fram med hjälp av den? Vem skulle kunna intervjuas?
4. Kan du/kan du inte se några etiska dilemman med ovanstående material? Hur är det till exempel med balans och saklighet? Motivera!



Rättegång

Så sprids drogen crystal meth i Stockholms gayvärld

Bruket av drogen crystal-meth ökar stort inom den del av Stockholms gayvärld som ägnar sig åt så kallat kemsex.

I dess spår kan social misär, sexuellt våld och risk för spridning av hiv och könssjukdomar följa.

Nu faller dom i ett principiellt intressant mål där åklagaren menar att straffvärdet för drogen måste höjas. Han har yrkat på sex års fängelse för David, 33.

En sju dagar lång rättegång i Stockholms tingsrätt går mot sitt slut. Det skulle – slarvligt uttryckt – kunna vara business as usual.

Men det händer något oväntat. Kammaråklagare Carl Mellberg reser sig plötsligt upp. Han går tvärs över sal 34 och fram till den tilltalade – David, 33.

Mellberg har precis yrkat på sex års fängelse för de grova narkotikabrott han anser sig ha bevisat att David begått. Nu lägger han handen på Davids axel och säger:

– Vad det än blir, så önskar jag dig lycka till nu. Jag hoppas du får ordning på ditt liv.

Åklagaren hinner sätta sig på sin plats när rättens ordförande Niklas Wågnert och nämnden är tillbaka från en snabbt avklarad överläggning i häktningsfrågan.

Beslutet chefsrådman Wågnert levererar är föga oväntat. David ska vara kvar i häkte tills dom faller.

– Innan förhandlingen avslutas skulle David vilja säga en sak, meddelar hans advokat Frida Wallin, som pläderat för skyddstillsyn för den brottsligheten som David erkänt. Finner rätten honom skyldig till alla anklagelser anser hon att straffvärdet är fyra års fängelse.

David tittar rakt på de utredande poliser som följt rättegången.

– Thomas och Anette. Jag vill bara tacka er för det jobb ni har gjort. Tack för att ni räddade mitt liv.

Första gången jag ser David är på bilder i förundersökningen som tog honom hit – där rätt ska skipas.

Några har han tagit själv, ur selfieperspektiv. Han är smal, på gränsen till mager. På vissa poserar han, mer eller mindre naken. På någon sitter han på en stol iförd röda knästrumpor och röker ur en glaspipa, uppenbart påtänd.

Andra är från övervakningskameran i entrén till ett förrådshotell. På en bär han Adidasoverall, keps. Han ser jagad ut, sliten.

När jag första gången ser David i verkligheten är det i tingsrätten. Det har gått drygt åtta månader sedan han greps. Han har gått upp i vikt, säkert 30



kilo. Han är nyfriserad, oklanderligt klädd, bär glasögon, ser frisk ut. Han tar emot beskedet om fortsatt häktning utan synbar reaktion.

Strax innan han greps i juni förra året chattade han med en vän.

– Tro mig, jag vet att mitt hem är skit, att det är ett jävla horhus, att det är misär, skrev han.

Då var han var tjänstledig från jobbet som omtyckt fritidspedagog på en skola i Stockholm. I stället misstänks han ha levt på att sälja kristalliserat metamfetamin till homosexuella män. Han sålde även amfetamin. Kokain. Ecstasy. Heroin. Bedövningsmedlet ketamin, narkosmedlet GHB, narkotikaklassade läkemedlet 3-MMC. Olika bensodiazepiner. Och Viagra. Sömnpilller. De sistnämnda för 30 kronor styck.

Det hände också att han sålde sig själv. Sin kropp. Han var i dåligt skick när han greps av polis.

Under förundersökningen hittar polisen 70 kontaktuppgifter till olika personer i Davids telefon. De misstänker att alla ingått i hans kundkrets. Majoriteten tycks handla ur hela sortimentet. Uppåttjack och muskelavslappnade substanser för ohämmad sex, inte sällan med flera män samtidigt, framgår av beställningarna. Neråttjack sen, för att tända av, kunna sova, orka till jobbet måndag morgon.

De betalar mellan 1.800 och 2.500 kronor för ett gram ”Tina”, klassisk benämning på kristalliserat metamfetamin, eller crystal meth.

Och David levererar, menar åklagaren. Direkt till kund, via brev. Eller så kommer köparna hem och hämtar. Ibland blir det fel, droger blandas ihop, kunderna klagar. David rättar till.

– Han var ingen viljelös missbrukare, han hade koll, menar kammaråklagare Carl Mellberg.

Enligt polisutredningen tar David emot en miljon på sitt swishkonto under perioden han säljer.

– Vi vet att crystal-meth fått ordentligt fäste i Stockholm sedan ett par år tillbaka. Nu ser vi att användningen eskalerar. Det är en icke-önskvärd utveckling, säger Carl Mellberg.

Liksom polisens utredare vill han understryka att man inte lägger sig i hur eller vem vilka människor har sex.

– Den här specifika företeelsen ger oss ändå skäl att larma om utvecklingen, tillägger Anette Öberg, sektionschef på polisens enhet för grova brott i City. Davids missbruk eskalerade fort. Kicken när han för drygt två år sedan för första gången andades in röken av ”Tina” var överväldigande. Han fick ”världens eufori”. Han älskade allt och alla. Bästa sexet. Han ville bara ha mer, berättar han för polisen.

Sedan gick fort utför, kanske för att han var extra sårbar. Han använde drogerna i självmedicinerade syfte. För att få bättre självförtroende, till slut för att stå ut. Han flydde lögnerna han levde med; att han inte berättat för sina föräldrar om sin sexuella läggning eller sin hiv-status (positiv). Att han inte berättat om övergreppen han hade utsatts för.



Efter den första ”resan” på Tina var han inte ”ren” en enda dag. Snart fick han dubbla eller trippla doserna av andra droger för önskad effekt.

– Jag blir pigg av Tina och kokain, kopplar av med GHB (ett muskelavslappnande rusningsmedel,) och stänger av mina känslor med ketamin. Kombinationen gjorde mig till kung, säger han i förhör med polisen.

Kung, alltså. Kungen av kemsex. Och han fanns nästan alltid till hands när någon i kundkretsen vill köpa. De hittade honom på dejtingappar för homosexuella män, på någon av porrvideobutikerna på stan. Han kunde ta med sig det till privat arrangerade gruppsexträffar, till klubbar.

Han misstänks nästan uteslutande ha sålt till vuxna, ofta väletablerade, män.

Den kristalliserade formen av metamfetamin är enligt experterna starkare och mer beroendeframkallande än amfetamin. Den kan rökas, inhaleras eller injiceras. Enligt Fred Nyberg, professor i biologisk beroendeforskning vid Uppsala universitet, som vittnat som sakkunnig under rättegången mot David, påverkar den ”individens fokus, koncentrationsförmåga, uthållighet och sexuella lust och libido”. Den som tar den kan delta i sexaktiviteter som ”pågår under flera dagar”.

Baksidan stavas depressioner, skador på lungor, hallucinationer med paranoida inslag, psykosor och dödliga krampanfall.

Ett par veckor innan David grips hittar han en av sina pojkvänner medvetlös i dennes lägenhet. Han blir livrädd. Ringer ambulans. I lägenheten hittar polisen samma cocktail av narkotiska preparat som David säljer. Pojkvännen klarar sig. David mår allt sämre. Två andra bekanta som ingår i hans nätverk avlider under årets som gick. Båda av drogrelaterade orsaker.

När han grips av en slump ser poliserna på lång väg att det är illa. I bostaden hittas flera olika narkotiska preparat, huller om buller i hans extremt stökiga lägenhet. Här gör man det största beslaget av crystal meth i Sverige. Ett halvt kilo.

När kammaråklagare Carl Mellberg pläderar säger han att målet är principiellt viktigt.

– Jag anser att tingsrätten ska särskilja kristalliserat metamfetamin från både vanligt amfetamin och metamfetamin i pulverform. Gränsen för grovt brott för amfetamin ligger på 500 gram, den kristalliserade varianten borde ligga på 250 gram.

Han hänvisar till narkotikans höga renhetsgrad, storleken på doserna, preparatets farlighet och den höga beroendepotentialen.

Han tar också upp att risken för spridning av användning är att betrakta som stor, närmast epidemisk. Och att den riskerar att spridas i kretsar där man ”normalt” sett inte missbrukar, men också kan komma att bli vanligare i missbrukskretsar.

– Skadeverkningarna är förödande. Davids kunder är etablerade i samhället, de har fasta jobb, lever etablerade liv, fortsätter Carl Mellberg.



Utredaren Anette Öberg tillägger:

– Förutom drogens farlighet i sig bidrar den till att riskerna för smittspridning av olika, sexuellt överförbara sjukdomar. Och hiv. Bevisligen leder den också till att män som frekventerar de här miljöerna utsätts för sexuellt våld – våld de sällan anmäler efter som det är så förknippat med skam, skuld och eget bruk av illegala droger.

Av minst 70 kunder som hittas i Davids telefon går polisen vidare med 18 fall. 10 får strafförelägganden och når aldrig domstol. De får dagsböter på upp till 60.000 kronor vilket skvallrar om goda inkomster, bra jobb.

Av förhören framgår att de inte identifierar sig som missbrukare. De upplever sig ha kontroll över sitt bruk. De partyknarkar, för att förhöja upplevelsen av sex. Och gillar det.

Sju åtalas samtidigt som David. Det är samma sak här. Berättelserna handlar om ökat självförtroende, fantastiskt sex. ”Tänk dig bra sex, ta upplevelsen upphöjt i tio. Där har du det”, säger en av dem.

Medan förundersökningen mot David pågår faller domar i fyra andra fall av eget bruk och misstänkt försäljning.

Ett har stark koppling till David. En man i 50-årsåldern döms i december till 3 år och sex månaders fängelse. Enligt förundersökningen är det troligen är via hans kontakter som David fått tag i drogerna.

Mannen säger att han börjat med narkotika för att självmedicinera mot ångest och började sälja av ekonomiska skäl. Då flera av hans homosexuella vänner blivit rånade och nedslagna när de velat köpa narkotika av andra langare tänker han att det är bättre att han säljer, så att de inte råkar illa ut.

Han beskriver att han hamnat i en rävsax, nämner att han kontaktats av mc-gång och andra kriminella grupper. Han vill inte säga ett ord mer om det i förhören. Han är rädd. DN erfar att polisen misstänker att det bakom införseln av det kristalliserade metamfetaminet döljer sig framför allt asiatiska nätverk.

– Vi har bara skrapat på ytan i ärendena. Vi har helt enkelt inte resurser att gå till botten med allt, säger kriminalkommissarie Thomas Hessius Ekman, en av utredarna.

Det han hittills sett har väckt misstankar om andra brott. Våldtäkter, sexköp, människohandel, pedofili. Han har hört berättelser om gruppträck som lett till drogmissbruk och övergrepp.

Nu har han kontaktat Venhälsan, Folkhälsomyndigheten, hiv-forskare på KI för att informera, lyfta frågan, skapa debatt.

– Som jag ser det måste vi på stopp på det. Innan det är för sent.

DN 13 mars 2020



45-åring ska ha drogat och våldtagit ex-frun

En 45-åring på Öland misstänks ha drogat och våldtagit sin medvetlösa ex-fru vid minst sju tillfällen. Mannen ska också ha filmat våldtäkterna. På tisdagen hålls den sista rättegångsdagen av fyra i Kalmar tingsrätt.

Kvinnan hade under en längre tid fått ett antal ”anfall” som hon beskrev det, och drabbats av blackout och minnesbortfall. Hon hade själv sökt vård för anfällen och bland annat gjort en skiktröntken av huvudet, men fått normala resultat.

Det var först efter att hon upptäckt en övervakningskamera som monterats i ett ventilationsschakt i hennes lägenhet och anmälde det, som polisen fattade misstankar mot exmannen, som hon separerat ifrån en tid innan.

Vid en kontroll av mannens mobiltelefon, som misstänks ha styrt övervakningskameran, hittade man även flera så kallade våldtäktsfilmer, där inga ansikten syntes.

Bröt ihop när hon fick se filmen

– Utredarna tyckte det var egendomligt eftersom kvinnan på bilderna inte rörde sig, och sa ingenting och händelseförloppet var sådant att man kunde ifrågasätta om det överhuvudtaget var frivilligt, berättar kammaråklagare John Dagnevik.

När kvinnan fick se sig själv på filmerna bröt hon ihop fullständigt. Därefter följde en stor polisutredning.

De sju övergreppen som filmats ska enligt åtalet både ha skett i parets tidigare gemensamma hem och även flera gånger i kvinnans nya lägenhet, efter att de separerat.

45-åringen ska ha preparerat hennes kvarg med narkotikaklassade läkemedel han själv fått utskrivna till sig och därefter förgripit sig på henne sexuellt när hon förlorat medvetandet. Vid samtliga tillfällen som åtalet gäller har mannen även filmat våldtäkterna.

”Särskilt hänsynslöst”

Åklagaren anser att våldtäkterna är att betrakta som särskilt hänsynslösa och råa eftersom offret varit helt försvarslöst och brotten tycks ha skett systematiskt och planerats i förväg.

– Bara omständigheten att det handlar om så grova brott och att målsägande inte är medveten om att det skett är väldigt ovanligt, säger John Dagnevik, åklagare.

Han vill inte på förhand säga vad han kommer att yrka på för straff men säger att om mannen döms så väntar ett långt fängelsestraff. Sedan straffskärpningen för våldtäkt 2018 är lägsta straffet för grov våldtäkt fem års fängelse.

På tisdagen hålls den fjärde och sista rättegångsdagen i Kalmar tingsrätt. Mannen står åtalad för bland annat grov våldtäkt, kränkande fotografering och ofredande. 45-åringen nekar till våldtäkterna och säger att samlagen och filmerna skett med samtycke från ex-frun.

SVT Nyheter Småland 24 mars 2020



Fördjupningsfrågor, åtal

1. Rena rättegångsreferat är inte så vanliga längre. Varför tror du det är så? Vad kan det bli för konsekvenser om media bevakar allt färre – eller i stort sett inga – rättegångar?
2. DN:s text är en mix av vad som händer under rättegången, den aktuella drogens påverkan på samhället och ”Davids” historia. Vad tycker du om det sättet att berätta? Motivera? Hur markerar reportern att hon är på plats i rättsalen?
3. Den andra texten om rättegången om våldtäkten är uppbyggd på ett helt annat sätt. Vad har du för tankar kring det?
4. Finns det några etiska dilemman? I så fall vilka? Hur har reportarna hanterat etiken i dessa båda fall, tycker du?

Domar i rättsfall

Barnmorska döms efter Elliots skada

Ettåriga Elliot ådrog sig svåra hjärnskador i samband med förlossningen på Centralsjukhuset i Kristianstad. På tisdagen dömdes en barnmorska för grovt vållande till kroppsskada. Påföljden blir villkorlig dom och dagsböter – Jag vill inte att någon annan ska råka ut för samma behandling, säger mamman Johanna Adolfsson.

Målet mot barnmorskan på sjukhuset i Kristianstad har väckt stor uppmärksamhet, både inom sjukvården och hos allmänheten.

Barnmorskan har medgett att hon gjorde fel under förlossningen, men det är inte det samma som att erkänna brott, har hennes ombud, advokat Björn Hurtig, tidigare sagt.

Vårdförbundets ordförande Sineva Ribeiro har på samma sätt ansett att det varit fel att väcka åtal mot vårdpersonal för misstag som begås i tjänsten. – Det är fruktansvärt det som har hänt och jag hoppas verkligen att man har ändrat rutinerna så att det här inte ska hända igen. Men oftast när misstag sker i hälso- och sjukvården så har det med systemet att göra och om man bara dömer den enskilda individen så tappar man systemet. Det kan leda till ännu fler misstag, sade hon till TT tidigare.



Vårdförbundets ordförande anser att vårdmisstag enbart ska utredas av Inspektionen för vård och omsorg (Ivo), som tittar på hela organisationen. Ivo kan också föra ärendet vidare till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd som tar ställning till om den anställda ska få behålla sin legitimation.

Allmänt åtal

Kammaråklagare Elena Severin har dock hela tiden ansett att händelsen fallit under allmänt åtal - och att barnmorskan av grov oaktsamhet orsakat Elliots hjärnskador.

Kristianstads tingsrätt skriver i domen att barnmorskan gjort sig skyldig till försummelse av allvarligt slag.

Rätten slår fast att barnmorskans agerande vid en samlad bedömning varit så klandervärt att det innefattar straffbar oaktsamhet.

I domen slås också fast att det finns skäl att ställa höga krav på sjukvårdspersonal vid hantering av läkemedel.

Själv har mamman Johanna Adolfsson, som själv jobbar som sjuksköterska på barnkliniken vid Centralsjukhuset i Kristianstad, hela tiden ansett att det varit viktigt att Elliot ges upprättelse.

Sonen fick uppleva sin ettårsdag - men avled två veckor senare.

– I dag ser jag på händelsen med stor sorg. Familjen har mått jättedåligt efter det som hänt, säger Johanna Adolfsson.

Hon valde att göra polisanmälan efter att händelsen granskats av Inspektionen för vård och omsorg, IVO, och kommit fram till att barnmorskan brutit mot patientsäkerheten.

Vid tiden för händelsen ska det inte ha varit särskilt stressigt på avdelningen. Den utpekade barnmorskan ska inte heller ha visat att hon önskat hjälp av andra på förlossningen.

Många timmar

Avsikten med familjens anmälan har varit att förhindra att det som hände familjen inte ska hända någon annan.

– Det begicks stora fel mot Elliot, säger mamman Johanna Adolfsson.

När den åtalade barnmorskan gick på sitt pass klockan halv tio på kvällen hade Johanna Adolfsson varit på förlossningskliniken sedan morgonen.

Under de sex timmar som barnmorskan sedan ansvarade för förlossningen begick hon enligt åklagaren misstag som var så allvarliga att de är brottsliga. Dosen av värkstimulerande dropp ökades vid fem tillfällen, trots att värkarna redan kom för tätt. Hon tillkallade inte läkare, trots alarmerande tecken på dålig hjärtfrekvens hos barnet.

I en förklaring till agerandet ska barnmorskan själv ha sagt att hon drabbades av tunnelseende vid händelsen.

Läkare tillkallades

Först efter en annan barnmorskas ingripande tillkallades en läkare som med yttre press lyckades få ut pojken. Han föddes halv fyra på morgonen. Till följd av syrebrist hade han fått allvarliga hjärnskador.

Försvarsadvokat Björn Hurtig tycker att åtalet aldrig borde ha väckts.



– Bara det faktum att sjukhuset direkt dagen efter ändrar alla rutiner på ett sätt som sjuksköterskorna tidigare har velat visar att de inser att det inte var en så bra situation som de jobbade i, säger han till TT.

Johanna Adolfsson säger att familjen nu försöker lämna den tragiska händelsen bakom sig.

– Det har varit jobbigt att möta barnmorskan i rätten, säger hon.

Expressen 25 februari 2020

Anklagade Soran Ismail – döms för förtal

En kvinna döms av Solna tingsrätt för grovt förtal av komikern Soran Ismail. Kvinnan skrev på Facebook att han utsatt henne för sexuella övergrepp – ett utpekande som inte var försvarligt, enligt tingsrätten.

Påföljden blir villkorlig dom och 50 dagsböter, och hon ska även betala skadestånd på 50 000 kronor, skriver tingsrätten i ett pressmeddelande. Kvinnan hade i en Facebookgrupp skrivit att Ismail utsatt henne för sexuella övergrepp under en lång tid. Enligt tingsrättens dom innebär det utpekande inlägget att kvinnan lämnat en uppgift som är förtalsgrundande.

Man behöver inte dömas för förtal för det, om det varit försvarligt att lämna uppgiften. I det aktuella fallet var det inte försvarligt enligt tingsrätten.

"Det är självklart att kvinnan hade rätt att lämna uppgifter om sexuella övergrepp, såväl i Facebookgruppen som på andra ställen. Men hon skulle inte ha pekat ut mannen, det var inte försvarligt", säger rättsens ordförande Mattias Möller.

Eftersom utpekandet bedömts som inte försvarligt, så har tingsrätten inte haft anledning att gå vidare och pröva om uppgiften var sann eller om kvinnan hade skälig grund för den.

Brottet har bedömts som grovt främst eftersom "uppgifterna avsett mycket allvarlig och stigmatiserande brottslighet och lämnats till en relativt stor grupp människor avseende en mycket känd person", skriver tingsrätten.

Västerbotten-kuriren/TT 24 mars 2020



Självmedicinerade med cannabis – döms till

fängelse

En 31-årig man bosatt i Växjö har dömts till två månaders fängelse vid Växjö tingsrätt för narkotikabrott.

Polisen beslagtogs bland annat 200 gram cannabis från mannens hem i våras, och det var narkotika som mannen menade att han behövde för smärtlindring efter en operation.

31-åringen säger sig inte behöva vård eller stöd eftersom han inte har något narkotikamissbruk, och vill ha tillbaka sin narkotika.

Tingsrätten dömer mannen till 2 månaders fängelse, och han får inte tillbaka narkotikan.

P4 Kronoberg 6 juni 2019

Stöldligan fick sin dom – fängelse för flera

Under torsdagen föll domen i Luleå tingsrätt mot fem män och en kvinna från kommunerna i fyrkanten – de sex personerna fälls för flera typer av brott.

Bland för annat flera fall av grov stöld, ringa narkotikabrott, rattfylleri, misshandel och olovlig körning.

Tre män får skyddstillsyn, men kvinnan och tre andra män dömdes till fängelse från 6 månader upp till 1 år och 4 månader för grov stöld.

P4 Norrbotten 23 januari 2020

20-åring dömd till fängelse efter dödlig biljakt

I januari flydde 20-åringen från polisen i en stulen Audi och orsakade en persons död när han kraschade in i ett annat fordon i 180 kilometer i timmen. Nu döms mannen – som tidigare har misstänkts för över 200 brott – till drygt tre års fängelse.

Några minuter efter midnatt accelererade 20-åringen våldsamt längs Örbyleden i södra Stockholm. Anledningen var att han ville undkomma de poliser som skulle kontrollera honom.

Kort därefter körde den unge mannen i hög hastighet mot rött rakt genom en korsning vid Bandhagen och kolliderade med ett annat fordon. En man i 50-årsåldern dog vid kraschen.



Nu döms den 20-årige mannen till tre år och tre månaders fängelse för grovt vållande till annans död, grovt vållande till kroppsskada och grov vårdslöshet i trafik. Sedan tidigare har mannen blivit villkorligt frigiven för ett rån. Det återstående straffet för detta brott läggs därför till det nu utdömda fängelsestraffet – vilket leder till ett totalt fängelsestraff på fyra år och en månad.

– Tingsrätten har vid bedömningen av fängelsestraffets längd beaktat brottens allvar, den tilltalades ungdom och att han återfallit i brott, säger rådmannen Kai Koskela i ett pressmeddelande.

20-åringen ska också betala totalt närmare 900.000 kronor i skadestånd till de drabbade. Södertörns tingsrätt beskriver i sin dom hur 20-åringen har varit i det närmaste ”helt likgiltig för andra människors liv genom sitt agerande att framföra en personbil i närmare 200 kilometer i timmen mot rött ljus i en trafikfarlig fyrvägs korsning”.

Med hänvisning till att den nu dömda mannen ännu inte har fyllt 21 år reduceras dock hans straff och ”straffmättningsvärdet” bedöms därför vara tre år.

I förhör med polisen har 20-åringen tidigare sagt att inte har hade någon närmare koll på hur snabbt han körde:

– Jag vet inte hur fort det har gått exakt.

Vid kraschen ska Audin som den unge mannen körde ha flugit cirka två meter upp i luften och landat vid sidan av vägen på den motsatta körbanan. I bilen som blev påkörd satt, förutom mannen i 50-årsåldern som dog av sina skador, även två andra personer. Även dessa två skadades vid olyckan.

Av utredningen framgår att 20-åringen har en lång rad begångna brott bakom sig. Han har varit känd hos polisen under flera år och började begå brott redan som ung tonåring. Enligt förundersökningsledaren Tobias Becker har mannen varit misstänkt för minst 200 brott.

Flera av brotten handlar om stölder av lyxbilar – och vid flera tillfällen har han försökt fly från polisen genom att framföra fordonen i mycket höga hastigheter.

– Han får säkert en kick av polisjakterna. Och det är säkert lite av hans image. Han har väl gjort sig ett namn i den här världen med kriminella. Det verkar som att han alltid har haft ett intresse för bilar och hastigheter, har Tobias Becker sagt tidigare till DN.

Av domen framgår också att mannen har återfallit i brottslighet direkt efter att han har avtjänat tidigare utdömda straff, och att hans brottslighet närmast är att betrakta som ”vanemässig”.

”Brotten har också begåtts nästan direkt efter att han lagförts i domstol, eller mycket snart efter att han avtjänat en frihetsberövade påföljd”, heter det i domen.

20-åringen har erkänt gärningarna som han nu döms för.

DN, 24 mars 2020



Fördjupningsfrågor, rättsdomar

1. Nyhetsmediers rapportering bör ju ha någon slags relevans för samhället. Fundera kring relevansen när det gäller ovanstående rapportering om domarna. Varför är/är inte rapporteringen relevant (dvs är information som medborgare klarar sig bra utan)? Motivera och reflektera över hur en reporter kan göra rapportering om domar relevant.
2. Etiken – igen! Vad tycker du till exempel om spekulationer som denna ur ena artikeln ovan: ”Han får säkert en kick av polisjakterna. Och det är säkert lite av hans image. Han har väl gjort sig ett namn i den här världen med kriminella. Det verkar som att han alltid har haft ett intresse för bilar och hastigheter.”
3. En del av mediernas uppgift är att rapportera så att publiken förstår grunderna för myndigheternas beslut – i de här fallen vilka skäl som domstolen anger som fällande. Hur tycker du att ovanstående rapporteringar lyckas med detta?

Förvaltningsdomar

Näskirurg återfår legitimation: "Överraskad"

Förvaltningsrätten beslutade att en plastikkirurg vars näsoperationer anmälts över 60 gånger ska återfå sin indragna legitimation. Det förvånar Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN), som tillsammans med Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) bedömde att läkaren varit grovt oskicklig och drog in legitimationen.

– Jag är väldigt överraskad över att förvaltningsrätten ger sig in på, som jag uppfattar det, medicinska resonemang och en bedömning av ingreppen, säger HSAN:s ordförande Susanne Billum till Dagens Medicin.

Förvaltningsrätten bedömde att läkaren varit oskicklig, inte grovt oskicklig, och utdömde tre års prøvotid.

HSAN kan inte överklaga beslutet, men Susanne Billum säger att hon hoppas att Ivo gör det. Ivo meddelar Dagens Medicin att domen just nu går igenom.

Kirurgen opererade bland annat om näsborrar så små att patienterna fick svårt att andas. Ansiktsfrakturer och nervskador anmälades också. Större delen av anmälningarna inkom dock först efter att utredningen startat.

TT, 26 januari 2019



Kammarrätten ger autistiske Dick rätt – boendet kan inte garantera goda levnadsvillkor

Nu har kammarrätten gett autistiske Dick Nord och hans anhöriga rätt – Humanas boende utanför Halmstad, dit Dick flyttades i höstas, kan inte garantera goda levnadsvillkor för honom.

– Vi är såklart glada över att kammarrätten har kunnat se att han inte lever under goda levnadsvillkor, säger Dicks moster Emma Eriksson till SVT. SVT har i en rad inslag följt Dick Nord ifrån Partille. Dicks diagnos gör att han behöver omsorg alla dygnets vakna timmar för att han inte ska bli orolig – och skada sig själv, eller andra. Han är 37 år, men på ett litet barns intellektuella nivå. Han har rätt till vård enligt lagen om särskild service, LSS.

Hotad och hånad

På tidigare boenden har Dick farit illa. När han bodde på Hultagårdens gruppboende utanför Göteborg hotades han och kränktes av personal, något som SVT kunde avslöja i februari 2019. Efter det flyttades han till ett boende utanför Halmstad, något som hans anhöriga var starkt kritiska till. De överklagade då kommunens beslut att flytta Dick – och fick rätt av Förvaltningsrätten. Den domen överklagades dock i sin tur av Partille kommun till Kammarrätten, som nu alltså har valt att avslå kommunens överklagan.

– Det den här domen visar är att Dick inte lever under goda levnadsvillkor och att han inte får god omsorg. Det verkar inte Partille kommun förstå, säger Emma Eriksson.

Vad hoppas ni ska hända nu?

– Vi hoppas att Partille kommun vill lyssna på de erfarenheter vi har, vi kan ganska tydligt förklara vad Dick behöver. Kommunen har nu misslyckats tre gånger med att placera Dick på ett boende som fungerar för honom. Det finns anledning att ifrågasätta om Partille kommun har den kompetens som behövs, säger Emma Eriksson.

Erika Hägg är förvaltningschef på vård- och omsorgsförvaltningen på Partille kommun. Hon blev delvis förvånad över Kammarrättens dom.

– Vi har ju fört fram vår sak och hoppades att domen skulle gå enligt den, säger hon.

Oklart med framtida boende

Hur kommunen nu ska lösa ett boende åt Dick har hon inget svar på i nuläget. De behöver se över olika alternativ för att hitta en bra lösning. Under nästa vecka kommer man att kontakta Dicks gode man, som också är hans anhöriga.

De anhöriga menar att ni saknar kompetens att hitta ett lämpligt boende, vad säger du om det?



– Jag håller nog inte riktigt med om det. Däremot har det varit svårt att hitta lämpligt boende. Det har vi tidigare varit i dialog med hans gode man om. Nu när vi står med domen behöver vi hitta en bra lösning, säger Erika Hägg. Hon tillägger att det planeras nya gruppboenden i Partille och att Dick är med i planen. Men det är inget som står färdigt i dag. Och vad som händer med Dick nu har kommunen inget svar på i nuläget.

– Jag tycker det är beklagligt att det blivit så här. Vi vill tillsammans kunna hitta en långsiktig lösning där han mår bra, säger Erika Hägg. Kommunen har ännu inte tagit ställning om de ska överklaga domen. De har tre veckor på sig att fatta ett beslut.

SVT, 28 februari 2020

Förskolor måste erbjuda gratis blöjor

Nu måste landets förskolor betala kostnaden för barnens blöjor – det är innebörden av ett beslut från Högsta förvaltningsdomstolen.

Ett hårt slag ekonomiskt för många kommuner, menar Sveriges kommuner och regioner

Högsta förvaltningsdomstolen har beslutat att inte pröva rättsvisten mellan Värmdö kommun och en privat förskola som ansåg att det var föräldrarnas sak att betala sina barns blöjor.

Kammarrätten har redan beslutat att det är förskolorna sak att stå för blöjkostnaderna. Beskedet från Högsta förvaltningsdomstolen att inte pröva ärendet vidare, innebär nu att tvisten definitivt är avgjord. Blöjorna ska vara gratis.

Beskedet får konsekvenser för alla förskolor som inte erbjuder gratis blöjor.

Enligt organisationen Sveriges kommuner och regioner blir det en dryg kostnad för kommunerna. Många ekonomiskt ansträngda kommuner tvingas nu alltså att betala blöjorna på kommunala förskolor, menar SKR.

Länets kommuner, förutom Härnösand, utgör inga undantag, vilket vi tidigare rapporterat om. Bland annat kommer det att kosta Sundsvall kommun 2,5 miljoner kronor årligen.

SVT, 22 december 2019



Beslut om begränsade rullstolstaxiresor rivs upp

Förvaltningsrätten i Stockholm upphäver färdtjänstnämndens beslut att begränsa antalet resor för de som har färdtjänst med rullstolstaxi.

Färdtjänstnämnden i Region Stockholm har begränsat antalet fritidsresor till 500 per person och år.

Men nu upphäver alltså förvaltningsrätten i Stockholm beslutet.

Upphävandet kan komma att överklagas, men organisationen DHR, som företräder personer med nedsatt rörelseförmåga, ser beslutet som en delseger.

– Det handlar om demokrati för oss att kunna delta i samhällslivet. Det är en jätteseger, säger Nisse Duwähl, ordförande i DHR:s Stockholmsavdelning.

Nu avvaktar de ett eventuellt överklagande.

– Om de inte överklagar ser vi fram emot att få tillbaka våra fria resor, säger Nisse Duwähl.

P4 Stockholm, 28 maj 2019

Fördjupningsfrågor, förvaltningsdomar

1. Medier rapporterar ofta om förvaltningsdomar där någon myndighet har gjort fel. Varför är det så, tror du?
2. Vad tycker du om balansen, relevansen och etiken i ovanstående domar?
3. Är det tydligt beskrivet vad ovanstående domar handlar om?
Ärendets gång genom myndigheter, vem som har överklagat vad osv?

Att granska rättsväsendet

Nytt projekt ska hjälpa felaktigt dömda

Inom kort startar ett nytt projekt som ska hjälpa felaktigt dömda att få resning. Advokater och andra rättsexperter ska helt ideellt tillsammans med en grupp juriststudenter granska rättsfall.

– Vi har redan ett fall, ett mordmål, säger advokat Björn Hurtig, grundare till Oskyldighetsprojektet.



Inspiration till projektet har Björn Hurtig hämtat från den amerikanska organisationen ”The Innocence Project”. De har arbetat ideellt för att ge felaktigt dömda en möjlighet till upprättelse sedan 1990-talet

I Sverige finns ingen sådan motsvarighet och det är ovanligt att en person får resning, den enda möjligheten att upphäva en dom som vunnit laga kraft. Därför beslutade Björn Hurtig att tillsammans med Sebastian Wejedal, lektor i processrätt vid Göteborgs universitet, bilda Oskyldighetsprojektet.

– Vi kommer att hjälpa människor som har hamnat fel i systemet för att få sin sak prövad på nytt, säger han.

Projektet ska bestå av en grupp juriststudenter som granskar ett fall i taget med stöd av Björn Hurtig, Sebastian Wejedal och en expertpanel bestående av olika kompetenser inom rättsväsendet. Allting sker på ideell basis.

– Det är inget som man kan tjäna pengar eller göra karriär på, säger Björn Hurtig.

Projektet startar den 1 mars men redan nu har man ett fall som ska granskas, det är ett mordfall för en livstidsdömd man. Mer än så vill Björn Hurtig inte berätta i nuläget.

Att driva resningsärenden är relativt svårt av flera skäl, det tar tid och är kostnadskrävande. Dömda som anser sig oskyldiga måste oftast förlita sig på att en advokat gör det pro bono och lägger ut pengar ur egen ficka. Den som inte har lyckats få fram avgörande nya bevis får heller inte någon ny chans, enligt nuvarande regler.

Björn Hurtig tycker att det svenska rättssystemets regler med krav på ny bevisning är för snäva.

– Nånstans ska det vara svårt men det ska inte vara så svårt att det blir orättfärdiga domar. I de flesta fall finns ingen ny bevisning, säger han.

De senaste åren har några få personer fått resning efter att ha blivit felaktigt dömda. Däribland morddömda Kaj Linna och Esa Teittinen vars fall DN har granskat. Båda hade först fått avslag på resningsansökningar. Avslagen berodde på att Högsta domstolen ansåg att de inte hade visat på nya omständigheter.

Hur många oskyldigt dömda det finns på svenska fängelser är omöjligt att veta, men Björn Hurtig uppskattar att det kan vara mellan en och tre procent.

– De flesta som döms är korrekt dömda, men det finns en felmarginal, säger Björn Hurtig.

DN, 20 februari 2020

Kaj Linna frias för mordet i Kalamark

Klockan 14.00 på torsdagen meddelade Hovrätten för övre Norrland att Kaj Linna frias från Kalamarksmordet, som han dömdes för 2004.



– För fem minuter sedan var jag en livstidsfånge, det är jag inte längre, säger Kaj Linna om domen.

Kaj Linna dömdes 2004 till livstids fängelse för mord, efter att två äldre bröder i april samma år attackerats och rånats på den gård i Kalamark utanför Piteå där de bodde. Den ena brodern mördades, och den andra lämnades på gården, svårt skadad. Morddomen mot Kaj Linna fastställdes senare i hovrätten.

2006 uppmärksammade DN för första gången domen mot Kaj Linna. Då kunde DN:s reporter Stefan Lisinski berätta att målets huvudvittnes berättelse var fel på avgörande punkter, och att Kaj Linna skulle kunna ha alibi för mordkvällen.

Kaj Linna har sedan han dömdes flera gånger ansökt om resning, men först i december 2016 beviljade Högsta domstolen hans ansökan. Då ifrågasattes återigen huvudvittnets trovärdighet.

Den 30 maj i år avslutades rättegången, och då släpptes Kaj Linna från fängelset, efter att ha varit fängslad i 13 år. Klockan 14.00 meddelade Hovrätten för övre Norrland att man friar Kaj Linna för mord i Kalamark. I ett pressmeddelande pekar man återigen på att huvudvittnes trovärdighet kan ifrågasättas, och menar att åklagaren inte presenterat någon teknisk bevisning som kan knyta Kaj Linna till brottet.

– Vår slutsats är att den bevisning som presenterats i rättegången är otillräcklig och därför inte kan leda till en fällande dom, säger hovrättspresident Margareta Bergström som varit rättens ordförande, i ett pressmeddelande.

Kaj Linna själv säger till DN att det känns skönt att beslutet nu är officiellt.

– Det är skönt att höra det självklart, och det var säkert fler än jag som behövde höra det här. För fem minuter sedan var jag en livstidsfånge, det är jag inte längre, säger han till DN:s Stefan Lisinski.

Kammaråklagare Jens Göransson menar att domen inte är helt oväntad.

– Spontant så blir jag ju något besviken men alldeles oväntat var det inte efter att han försattes på fri fot, säger Jens Göransson.

DN, 15 juni 2016



Nämndemannen fick ut 1,2 miljoner i ersättningar

De är inga jurister utan nämndemän och de dömer i svenska domstolar. Nämndemännen har ett stort ansvar för att lagar och regler efterföljs – men hur är det med deras egen moral?

– Vi har granskat de svenska nämndemännen, och de ersättningar de tar ut, säger Nicke Nordmark, programledare i måndagskvällens ”Kalla fakta” i TV4.

I ett fall har en nämndeman fått ut sammanlagt 1,2 miljoner kronor under sex år.

– Jag har följt regelverket, säger han till Expressen.

I måndagskvällens ”Kalla fakta” i TV4 med titeln ”Nämndemännen och pengarna” har redaktionen pratat med flera personer vars uppgift är att döma i våra domstolar.

Deras röst väger tungt – som en domares. Ansvaret för nämndemännens del handlar om att se till att lagar och regler efterföljs.

För detta uppbär de ersättning.

”Det är 500 kronor för en dag”

I programmet berättar Birgit Hansson, som svor domareden för åtta år sedan och tjänstgör i Nacka tingsrätt ungefär en gång i månaden, om hur mycket hon får.

– Det är 500 kronor för en hel dag, 250 för halvdag. Så jag kan inte säga att det är arvodets storlek som lockat mig. Jag tänkte på att när jag var ung och var blodgivare, och då var det inga stora pengar heller. På nåt sätt känns det som att jag fortsätter vara blodgivare, fast nu är det in i rättssystemet, säger Birgit Hansson till ”Kalla faktas” reporter.

De nämndemän som tar ledigt från sina vanliga jobb kan dessutom begära ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Reglerna är dock strikta. Nämndemännen måste kunna bevisa att de fått mindre i sina lönekuvert – för varje enskild dag de tjänstgjort i en domstol.

”Kalla fakta” har gått igenom 160 000 utbetalningar för ersättning till nämndemännen. Merparten rör sig om små summor, men vissa kommer upp i 100 000-tals kronor årligen – och detta skulle, enligt programmet, vara en indikation på att man begärt mer pengar än man har rätt till.

Har varit nämndeman i 24 år

En av de som är med i programmet är Lennart Larsson, som suttit som nämndeman i 24 år och är bonde i Skåne.

Under de sex år som ”Kalla fakta” granskat har Lennart Larsson fått 1,2 miljoner i förlorad arbetsinkomst. Vilket skulle innebära mellan 4 000 och 6 000 kronor för varje heldag han tjänstgjort som nämndeman.

Pengar han bara har rätt att begära om han kan förlora lika mycket varje gång han lämnar sin gård.



Lennart Larsson är dock inte intresserad av att kommentera summorna:

– Jag uttalar mig inte mer i denna fråga, säger han till ”Kalla fakta”.

”Jag ha bara följt regelverket”

När Expressen på söndagskvällen når Lennart Larsson (M) är han något mer pratsam och vill själv framträda.

– Jag har bara följt regelverket, säger Lennart Larsson.

Det är mycket pengar du får ut när du tjänstgör – mellan 4 000 och 6 000 kronor vid varje tillfälle.

– Det är mycket pengar, men jag har följt domstolarna om hur man ska räkna ut för egenföretagare.

Utbetalningarna har stoppats

För närvarande utreder domstolar i Skåne hur de ska göra med ersättningarna för förlorad arbetsinkomst till Lennart Larsson. Utbetalningarna har stoppats tills vidare.

Du följer domstolarna säger du – ändå stoppas ersättningen till dig. Hur vill du kommentera det?

– Det gäller för alla egenföretagare vad jag har förstått.

Normalersättningen är 500 kronor per dag. Du slår det med bred marginal.

– Det är jag medveten om, men jag har bara följt regelverket. Jag kan inte göra något annat. Jag gör inte det här för att kunna sko mig på samhället.

Expressen, 4 juni 2018

Fördjupningsfrågor, granska rättsväsendet

1. Journalistikens uppgift är inte enbart att rapportera om rättsväsendet, utan även granska hur det fungerar, vilket exemplen ovan visar. Vad kan du tänka dig mer skulle kunna granskas inom rättsväsendet?
2. Varför tycker du att rättsväsendet ska granskas?